

Alexej Nikolajevič Kosygin (1904–1980)

Rodák z Petrohradu, jeden z nejdéle působících vysoce postavených komunistických politiků – členem ÚV KSSS se stal v roce 1939 a zůstal jím až do své smrti. Zkušený ekonom, který pomáhal formovat hospodářství Sovětského svazu přes čtyřicet let. V letech 1964 až 1980 stál v čele sovětské vlády (Rada ministrů SSSR). V květnu 1968, tedy během pražského jara, pobýval v Karlových Varech a sledoval na místě vyvíjející se situaci v Československu.ⁱ

Drahý soudruhu Kosygině,

situace v Československu je velmi vážná a vyžaduje okamžitou dohodu mezi sovětskou a československou stranou. Poté, co se na nás soudruzi Bilak, Indra a Švestka v dopise obrátili s žádostí o zvrácení reformních snah pod Dubčekovým vedením, je zřejmé, že je situace mnohem horší, než se předpokládalo. A my jakožto sovětské přátelé musíme hrát důležitou roli při záchraně československého státu! Musíme držet východní blok navenek tak silný, jak jen jsme schopni. Budujeme přece silnou socialistickou společnost. Soudruh Podgornyj je silným zastáncem sovětské okupace, tu Vy tak vehementně nepodporujete, ale je pravda, že to bylo v současnosti nejschůdnější řešení. Nejste si ale jistý, zda je přítomnost vojsk Varšavské smlouvy dlouhodobě vhodná.

Ačkoliv se v některých názorech se soudruhem Brežněvem plně nestřetáváte a mnohdy jeho náhled na sovětskou společnost vnímáte jako zastaralý, společně tvoříte opozici liberálním československým soudruhům a nebojíte se využít své mocenské převahy. Přece není tak těžké někoho lehce zastrašit, abyste dosáhl očekávaného výsledku! Buďte aktivní, předkládejte sovětské návrhy a buďte silnou oporou sovětské strany. Během jednání se můžete věnovat následujícímu:

1. Neustálé uvolňování **kontroly státních médií** se výrazně podepsalo na chaosu ve společnosti. Je nutné co nejrychleji získat kontrolu nad vysíláním, a k tomu může napomoci např.: „Vedení KSC zaručí dostatečný dohled nad tiskem, rozhlasem a televizí, aby tyto prostředky nepodněcovaly československé občany k nepřátelským aktům.“ a „Představitelé KSC vyjadřují nutnost urychlených opatření v otázce ovládnutí sdělovacích prostředků, aby opět plně sloužily socialistickým myšlenkám. Za nepřijatelné považují taková vystoupení, která šíří buržoazní myšlenky. Stejně tak nepřipouští činnosti antimarxistické sociálně demokratické strany.“
2. Jedná se o nejdůležitější součást celého dokumentu! Českoslovenští soudruzi už mluví o snaze o vnitrostátní řešení, ale v posledních měsících se situace kontinuálně zhoršovala. Je potřeba potvrdit **pozvání sovětských vojsk** skrze tento návrh: „Delegace ČSSR i SSSR souhlasí vzhledem k neklidné situaci v ČSSR s přítomností vojsk pěti socialistických spřátelených zemí na československém území za podmínky, že se nebudou vměšovat do vnitřních záležitostí ČSSR.“ a domluvit jejich rozmístění na území ČSSR. Zároveň by se měly s československou stranou vyjednat podmínky jejich pobytu a odchodu, jak určuje návrh tohoto ustanovení: „O podmínkách pobytu a úplném odsunu spojeneckých vojsk bude uzavřena smlouva mezi vládou ČSSR a vládami, jejichž spojenecká vojska jsou na území ČSSR.“
3. **Komunistická strana Československa** je evidentně v současnosti velmi roztráštěná, o tom není pochyb. Je velmi důležité, aby se prověřila činnost všech členů KSC a československé vlády, což zaručí návrh ve znění: „Delegace KSC se na vlastní návrh zavazuje, že uspořádá do dvou týdnů plénum ÚV KSC, které posoudí možnosti normalizace situace v zemi, aby došlo ke zlepšení fungování stranických orgánů, ekonomického vývoje a životní úrovně v ČSSR.“ Není totiž možné, aby byl **mimořádný sjezd** považován za platný, když se konal v naprostém rozporu se základními stanovami KSC! Za to musí schytat Dubček a další bídu s nouzí. Proto je nutné

podpořit návrhy ve znění jako např.: „*Předsednictvo ÚV KSČ potvrzuje, že nedávno proběhlý XIV. sjezd KSČ zahájený 22. srpna 1968 bez souhlasu ústředního výboru KSČ, bez účasti členů předsednictva a tajemníků, který porušil stanovy KSČ, je neplatný.*“ Je potřeba při jednání dostat co nejvíce československých členů jednání na sovětskou stranu, a to, pokud to nepůjde po dobrém, poukázáním na možné důsledky jejich rozhodnutí. V současné situaci si nemohou příliš vyskakovat.

Vážený soudruhu, hodně zdaru a pevných rozhodnutí během jednání!

Seznam zdrojů:

ⁱ Alexej Kosygin: Já nejsem politik, já jsem inženýr. *Český rozhlas* [online]. Praha: Český rozhlas, 2018 [cit. 2021-10-21]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/alexej-kosygin-ja-nejsem-politik-ja-jsem-inzenyr-7573051>